

ABONAMENTUL
 un an . 24 Cor.
 jum. an . 12 "
 1 lună . 2 "
 Anul de Duminecă
 un an 4 Cor. — Pen-
 România și America
 10 Cor.
 și de zi pentru Ro-
 ma și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRAȚIA:
 Deák Ferenc-utca 20.
 —
 INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscripte nu se îna-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Autonomia bisericii gr. or. române în primejdie.

— Deschiderea sinoadelor eparhiale. —

(R) Dela inaugurarea regimului autonom încoaci, biserica noastră drept măritoare de răsărit a fost silită să poarte multe lupte. Abstrăgând dela greutățile începutului și dela zguduiri ce au urmat după moartea marelui arhieru Andreiu baron de Șaguna, deja în primul deceniu dela aplicarea Statutului Organic, biserica gr.-or. română a trebuit să-și apere poziția primejduită prin proiectul (devenit la 1879 lege) care este prima etapă a politicii de maghiarizare.

Inaugurată odată *politica de maghiarizare cu ajutorul instrucțiunii publice*, de aici încolo urmează una după alta măsurile, ordinațiunile și legile, cari făceau tot mai mare spărtură în autonomia noastră bisericească și școlară. Biserica pierde zi cu zi din dreptul său de a dispune asupra școlii. Puterea centrală de stat se ingerează tot mai mult în afacerile culturale ale confesiunilor. Ajungem astfel să vedem cum limba maghiară câștigă teren în școala română, covârșind interesele noastre naționale.

Prin legea privitoare la congruă, preoțimea ajunge ferecată de guvern, iar legea lui Apponyi, din anul trecut, pune stăpânire absolută pe școala românească.

Dacă n'ar fi decât situația creată prin legea lui Apponyi, și atunci sinoadele cari se întrunesc mâne în Arad, Sibiu și Caransebeș au de rezolvat probleme de o capitală și hotărâtoare importanță pentru viața noastră națională. Pentru că nu mai poate fi vorba de a se întruni simplu pentru a lua la cunoștință actele de administrație ale consistoarelor, ori a discuta vr'o idee cuprinsă în cuvântările prin cari prelații deschid sinoadele, ci se impune înalta misiune de a crea. În cadrul Statutului Organic trebuie să ne gândim a introduce o nouă viață inspirată nu numai de înțelepciune, ci mai ales de *sentimentul jertfei*. Până acum am dus-o cum am putut, pentru că guvernul nu avea atâtea drepturi de a reglementa până și partea materială a vieții noastre autonome. Inarmat însă cu legea lui Apponyi, guvernul ne impune sarcini pe cari dacă nu le vom ști suporta, pierdem școala. Și ce e mai primejdios: *guvernul are mijloace să impună desființarea școlilor noastre confesionale și crearea celor de stat fără ca în schimb să putem zice că poporul va ajunge la adăpost de sarcinile cheltuielilor necesare la crearea noilor școli de stat.*

Intr'adevăr, o ordinațiune alui Lukács prevede și interpretează ridicarea școlilor de stat așa fel, încât s'a desființat școala confesională ridicându-se cea de stat *tot pe cheltuielile locuitorilor*. Singura deosebire e, că darea de cult pe care comunitatea bisericească n'a avut inimă s'o pună și s'o încaseze dela credincioși, *organele administrative politice o încasează fără nici o milă*.

Iată punctul culminant ce are să preocupe pe membrii celor trei sinoades.

E grea situația și tocmai de aceea o mare răspundere apasă asupra reprezentanților autorizați ai bisericii autonome române.

Sinoadele însă, ori se vor arăta la înălțimea chemării și vor căuta să rezolve radical problemele ce le stau înainte, ori istoria va avea să înregistreze tristul adevăr, că pentru vremuri nu se poate mai grele, biserica gr.-or. română n'a avut destui bărbați capabili să înlăture greutățile și să stea reclintii în mijlocul focului.

Mai este un moment mare, peste care nu se poate trece și asupra căruia înaltele noastre foruri bisericești trebuie să se rostească: *ingerința guvernului în cele mai intime afaceri interne bisericești și școlare din cele trei dieceze!*

La Caransebeș guvernul insistă pentru înlăturarea din școală și alte oficii a profesorilor și fețelor bisericești, *simplu pe baza unei anchete făcute de un comisar guvernial, străin de biserica noastră!*

Orice părere am avea adică asupra scăderilor dela Caransebeș, cari, durere, se pot constata, asupra unui lucru trebuie să fim toți d'o părere: *ingerința guvernului trebuie respinsă*; trebuie protestat ca stăpânirea lumescă, administrația politică, să determine schimbări în afaceri ce sunt *de domeniul bisericii!* Mitropolie și dieceză suroră în privința asta va stă ca un singur om la spatele Sinodului din Caransebeș, dându-i tot concursul moral pentru a putea să reziste împotriva *pretenziunii ilegale a guvernului*. În privința asta nu poate să ezite nici un român de inimă, oricare ar fi părerile sale politice, simpatiile ori resentimentele față de membrii gremiului din Caransebeș.

Iar solidaritatea cea mai exemplară se impune nu numai în virtutea marelui principiu național și al interesului comun, ci și din cauză că atât arhidieceza Sibiului, cât și dieceza Aradului sunt d'opotrivă jignite

de ingerința guvernului într'o afacere chiar mai gingașă decât disciplinarul dela Caransebeș. O sentință s'a adus din partea consististorului dela Sibiu; similar a judecat și consististorul dela Arad. Cu toate acestea, ministrul cassează ambele sentințe.

Cine nu înțelege zguduirea ce se produce astfel în autoritatea consistoarelor? Cine nu înțelege, că guvernul forțează cu atât mai ales lucrurile, cu cât în general îi vine la socoteală să se creeze astfel de precedente, iar în special numai așa poate surpa puterea bisericii ortodoxe naționale *ca pe ruinele ei să înființeze biserica ortodoxă — maghiară!*

Ceeace constituie de altfel al treilea moment important în situația ce ni-se prezintă.

De mult, poate niciodată, sinoadele nu s'au aflat în fața unor probleme mai grele. Ca să le rezolve, trebuie să se pătrundă absolut de spiritul lui Șaguna, care în vorbirea de inaugurare a sinodalității, punea soarta bisericii gr.-orientale române în mâinile reprezentanței poporului...

Chiar o parte din greutatea situației actuale este a se atribui faptului că *ne-am îndepărtat dela principiile lui Șaguna*. El n'a înțeles ca sinoadele să fie biurouri de înregistrare, unde într'o zi două să se treacă peste material care nici de comisiuni nu poate fi pătruns și studiat în pripă, ci să fie un organ viu care să producă, să dea directive și oricât ar fi de luminat capul diecesei, criteriul de judecată să resulte din discuțiuni largi, libere, iar nu din octoări și idei preconceptuate ori chiar din interese străine, locale și poate adesea de natură egoistă, personală.

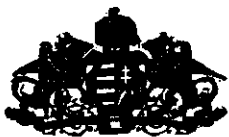
Toate frământările vieții noastre publice au provenit tocmai din călcarea acestor principii. În cercuri foarte largi, Caransebeșul era privit cu oarecare admirare: afaceri de istorică însemnătate, acolo se rezolvau repede, într'o zi două și se întâmplase, că într'o afacere capitală, la recercarea altui sinod, cel din Caransebeș nu s'a mai putut rosti din cauză că a treia zi își terminase agendele și deputații plecaseră spre — casă...

Acolo toate mergeau ca în familie, *pe încredere!*

Ori, tocmai cele descoperite acum la Caransebeș dovedesc cât de păgubitoare este această procedură. Se aruncă odiul pe un episcop și pe sftnicii cari n'au alt pă-

Neumann M.

stabiliment de haine bărbătești, copii și fete.

furnizorul curții ces. reg. în Arad.

Mare asortiment în

haine gata de prima calitate.

Stabiliment deosebit pentru comande făcute după măsură.

cat decât că s'au prea încrezut și au socotit să procedeze părintește în afaceri de natură a fi dezbătute în sobor, ca astfel să se impună lecuirea grabnică și radicală, și să se împartă și răspunderile...

Acum, când conflictul s'a produs, toți ar vrea să-și spele mâinile, ceea ce nu s'ar putea încerca dacă afacerile s'ar fi rezolvate la timp și după norma sinodalității iar nu a aranjărilor »în familie«.

Ceeace trebuie să ne fie înspre învățătură tuturor!... Statutul Organic nu poate să fie paladiu nici pentru ambiții deșarte, nici pentru porniri autocrate ori aranjarea de interese ce n'au a face cu binele comun. Cu atât mai puțin e îngăduit ca între zidurile autonomiei bisericești să fie ascunse ori tolerate păcate și imoralități... Tot așa nu se pot tolera nici pornirile bizantine de răsbunare... Păcatele și slăbiciunile oamenilor chemați să părăsească și să aplice în biserică legea, se răsbună adică, în cele din urmă, asupra bisericii.

Iată de ce sinoadele trebuie să fie pururea treze, să veghizeze și să se rostească, drept și fără încunjur, asupra tuturor afacerilor ce privesc viața noastră bisericească și școlară. Nimic să nu ascundă, de nimic să nu se teamă și totul să îndrăznească, în interesul general și spre curățirea bunelor moravuri.

Se impune cu atât mai ales această atitudine bărbătească și demnă, cu cât dupăcum am văzut din cazurile citate, guvernul ne caută pricină cu luminarea și-i este destul orice pretext pentru a interveni înspre umilirea bisericii noastre. Iar când se poate provoca la fapte, nu se dă îndărăt dela aplicarea celor mai crude lovituri.

În cât ne privește, vom căuta întotdeauna ca în acest înțeles, călăuziți de principiile mai sus dezvoltate, să servim *biserica și școala*.

Presa națională română nici n'a întârziat vreodată să apere interesele supreme naționale și dacă a certat câte odată *persoane*,

a fost pentru a cruța institute scumpe, dupăcum a tăcut asupra faptelor unor persoane pentru a nu lovi în instituțiuni. Îndeosebi, în ce ne privește pe noi, chiar în cazurile recente ne-am impus toată rezerva, pentru că avem încredere în sinoade, dela cari cu drept cuvânt așteptăm sanarea tuturor relelor.

În această credință, salutăm cu venerație deschiderea sinoadelor și dorim ca lucrările sesiunii actuale ale reprezentanților eparhiilor să fie la înălțimea greutăților ce sunt de înlăturat.

Chestiuni croate. Baronul Rauch ostenește zădarnic întru paralizarea acțiunii coaliției croato-sârbești. Pertractările cu guvernul ungar și audiențele din Viena n'au lămurit de loc situația.

După cum se vestește din Zagreb coaliția va aranja azi, Duminecă, o impozantă adunare populară de protestare împotriva uneltirilor lui Rauch.

Studentimea universitară revoltată de pensionarea lui *dr. Sarmin*, deputat progresist, a declarat greva și nu va cerceta prelegerile. Situația e cât se poate de încurcată.

Delegații dietei croate Marți vor sosi în număr complet la Budapesta, ca să ia parte la discuțiile bugetare. Bogdan Medacovici, președintele coaliției croato-sârbești, a cerut dela Justiț, să se aplice stenografi croați pentru ședințele viitoare. Medacovici a declarat, că deputații croați sunt gata în caz de nevoie să acopere singuri cheltuielile cu noii stenografi.

Politica de tănuiri. Într'adevăr ne uimește curajul și siguranța, cu care eludează Wekerle toate intențiunile de zădărnire ale independiștilor în chestiunea soldei. Wekerle a reușit adică să treacă neted la liman urgisita chestiune a soldei, așa că trionii zădarnic se vor zbate în valurile șovinismului, căci se vor pomeni și de data asta în fața unui act împlinit. Primejdia crizei va fi ușoară de risipit, căci idoli vor amenința cu remaniere și leopardii kossuthiști vor fi blânzi ca și în trecut.

După comunicatele oficioase și informațiile ziarelor »Die Zeit« și »N. Fr. Presse«

consiliul de ministrii comun ce s'a ținut la Viena s'a ocupat cu preliminarul bugetului comun pe 1909. Cheltuielile cabinetului externe și a celui de finanțe s'au stabilit în parte, bugetul armatei comune însă a rămas să se hotărăască în consiliul de coroană ce se va ține la 10 Maiu.

După cât transpiră de pînă șirele comunicatelor s'a ajuns însă și în privința acestui preliminar la acord în principiu. Nu mai încapă îndoială că în preliminarul acestui buget va fi trecută și solda urcată a armatei comune. Astfel s'a trece relativ neted peste chestiunea aceasta atât de delicată, ce pare a conține simburile unor crize de guverne. Dar ofițerimea poate fi pe pace, căci s'a îngrijit și de suma retroactivă pe 1908, întrucât aceasta se va icu între cheltuielile extraordinare.

Jandarmii în școala română

Din porunca mai marilor țării, ieri, s'a aplicat școlai române unele dintre cele mai revoltătoare lovituri, iar autonomiei noastre bisericești sancționate de M. Sa, i-s'a adus o știrbire care trebuie să ne îngrijoreze pe toți.

Iată ce s'a întâmplat.

Fără știrea autorității noastre bisericești și școlare, ci numai din porunca celor dela comitat, unul dintre cei mai harnici învățători români, D. Popovici din Cuvin a fost scos din școală cu forța baionetelor jandarmerești! Poporul este într'o agitare nu se poate mai mare.

Iată amănuntele ce primim în privința asta:

Dupăcum eră de prevăzut, astăzi s'a prezentat protopretorele titular din Arad Bogdány Incojurat de o droaie de jandarmi în comuna noastră Cuvin spre a suspenda din oficiu pe cel mai distins fiu al bisericii și neamului Dămitriu Popovici, care a servit biserica și școala română timp de peste 15 ani, spre recunoștința superio-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A »TRIBUNEI«.

Shakespeare în Londra.

De Octavian Crișmariu.

Londra, 28 Aprilie 1908.

Când se termină sezonul în Paris, se începe cel din Londra. Aprilie, Maiu și Iunie sunt lunile de »London season«... În timpul acesta aristocrația engleză se reîntoarce din strălănatate, căci în »season« și Londra își știe delecta publicul, ba poate în măsură mai mare decât celelalte orașe mondiale. În lunile sezonului se strâng artiștii cei mai buni din lume în teatre, în concerte. Ș'apoi mai în fiecare an are Londra și câte-o expoziție. În luna Iuliu se vor deschide chiar două: una franco-engleză care va fi cea alta mai mare expoziție din Anglia, de pân'acum, și ungurească care ne promite a fi foarte interesantă, prin produsele economice și de artă a tuturor naționalităților din Ungaria.

Suntem dară la începutul sezonului în Londra, în »Shakespeare week« (săptămână). E un obicei în Anglia ca în fiecare an, în săptămâna în care cade ziua nașterii lui Shakespeare, să se dea în teatrele principale o serie din creațiunile genului acestuia al umanității.

Dacă am venit la Londra, pe lângă muzeele bogate, limba cea mai răspândită din lume, civilizațiunea lor înaltă pe terenul științific dar mai cu seamă economic, — mai mult m'a atras aici geniul lui Shakespeare, dorul să văz, între ce împrejurări s'au produs, opurile lui gigantice.

O singură perspectivă de pe mare, spre cetatea Dover te face să înțelegi dramele istorice ale lui Shakespeare. În Londra apoi pricepi și tragediile și comediile lui. Doară Shakespeare în Londra a trăit și aici și-a predat piesele. Ș'apoi considerând încă și conservatismul cel mare al engieziilor pe toate terenele, în mediul acesta și-se pare că trăiești în epoca lui Shakespeare.

Despre autor nu vreau să zic nimic. Mai mult ori mai puțin îl știm cu toții ce om mare e. Dar aș dori să spu câteva cuvinte despre teatrul din Londra ca tehnică, despre sistemul teatral, concepțiune, actori, scenărie, aranjament, și despre publicul pentru care se reprezintă piesele. M'aș simți fericit, dacă prin notițele acestea aș contribui cât de puțin întru priceperea lui Shakespeare. Pentru că să înțelegi un poet, trebuie să-l cunoști »mîise-ul« în care a trăit, căci fiecare om e fiul mediului din care se naște și în care se învârtește.

Cu toate că literatura dramatică engleză e atât de bogată și originală, iar pe de altă parte mulți actori sunt pătrunși de cea mai profundă venerație pentru apostolul lor, Shakespeare, — în arta teatrală, Londra stă departe de Paris. Faptul se poate atribui și celor patru teatre subvenționate din Paris, până când în Londra reprezentațiile teatrelor sunt lăsate concurenței libere, astfel că directorii nu vor să caute să facă artă pentru artă, ci mai mult artă pentru bani.

Mai bătaoare la ochi sunt reclamele teatrelor. Piese sunt anunțate pe afișe mari, ilustrate cu chipuri cari reprezintă câte o scenă groaznică, destănată să excite curiozitatea. De altcum acesta-i metoda prin care și magazinele puruale perlo-

dice în Anglia și America, atât de cește, să fie placate înaintea publicului englez. Și se pare că reclama aceasta o face vre-un Barnum, și nu un teatru, care predă piese de-alui Shakespeare.

În special, două teatre stabile se ocupă în Londra cu reproducerea pieselor lui Shakespeare: »His Majesty's theatre« și »Lyceum theatre«. — »Programul în genere la variabil, săptămâna întregă în toată seară, se dă în »Lyceum theatre« »Romeo and Juliet« iar în »His Majesty's« »The merchant of Venice«, își are explicație, căci într'un oraș mare totdeauna se vor afla, cari se umple locurile, iar pe de altă parte sceneria cu o tehnică adevărat engleză, va fie împreună cu atâtea spese, încât trebuie să se exploateze cât se poate de bine.

Între teatrele acestea două e o mare diferență. »Lyceum theatre« e mai mic, mai democratic, foarte ieftin dar și mai sălbatic decât »His Majesty's«, care e cel mai însemnat teatru din Anglia, teatrul aristocrației, dacă mi e permis să numesc astfel, unde predarea e cu mult mai artistică și mai serioasă.

Să intrăm în teatru. Dacă la noi în Ardeal într'un sătuleț stă să se înființeze un teatru »cu două rânduri de loje«, ne vom duce cu gândul, că în orașul cel mai mare din lume teatrele vor fi având cel puțin cinci rânduri de loje. Dar din contră! Aici lojele lipsesc cu desăvârșire. Deși în teatrele din Franța nu vom mai găsi împărțea aristocrată dela noi, și acolo numărul lojelor e redus considerabil; în Londra văzând în teatre băncile și scaunele multe în loc de loji, crezi că vezi un teatru democratic din Athena antică. Criticii francezi, cari au umbiat prin Londra, cu mare

ilor și mulțumită comunei. El care în urmarea muncii neobosite și desinteresate și-a câștigat cinstea neamului și a bisericii, fiind numit în decursul mai multor ani de comisar consistorial; prim secretarul reuniunii învățătorilor, membrul sinodului protopopesc, notarul comunei bisericești, învățătorul despre a cărui muncă inspectorul regesc an de an s'a pronunțat: »Példás rend és fegyelem mellett a legkitünőbb eredménnyel táltam«, azi a fost scos din oficiu ca un făcător de rele. Fiind chemat la casa comună, protopopetorele Bogdányi i-a comunicat: că după ce forurile bisericești nici la repeștele provocări ale ministrului nu l-a suspendat, acum din încredințarea comitetului administrativ a venit el să execute dorința ministrului! — Și a făcut o! — E suspendat! — Săvârșitu-s'a! — Patria e salvată!

După ce i s'a comunicat suspendarea a fost întrebat: »Te supui de bună voie, ori mă silești a efectui suspendarea cu forța«, la ce vrednicul învățător a răspuns: »Românul totdeauna a fost năpust legii, și eu ca fiu acestui popor nu pot decât să urmez strămoșilor și neamului meu. Apoi a rugat pe domnul prim pretore să întrebe pe dl notar — care era prezent, și care a pus la cale aceasta răsbunare mârșavă — că mulțumit e cu rezultatul, simte-se bine! Apoi însoțit de bunul său părinte sufletesc Moșiu, s'a depărtat din casa comună cu lacrimi în ochi fără a subscrie protocolul luat de protopopetore despre acest act, când: »în absența și fără știrea avocatului meu mi subscriu nici un act. Apoi nu subscriu nici pentru acest, deoarece superioritatea mea nu știe nimic despre acest act.«

La ieșirea din casa comună l-a așteptat în stradă tot satul. Bătrâni, tineri, femei și copii, plângeau de durere, băștâmând pe notarul Moșiu, pentru prigonirea învățătorului lor iubit.

Ajunzând în curtea școlii este întâmpinat de mulțimea școlarilor și a tinerimii adulte, care s'a adunat ca prin minune auzind de aceasta mârșavă procedură. »Scumpul copil! nu mai sunt învățătorul vostru«, zise îndușoșatul învățător, la ce mulțimea a început a plânge cu durere, mergând cu mic cu mare la sf. biserică fiind zi de sărbătoare în comună.

Rugăm pe toți abonații cari sunt în restanță ori nu și-au reînnoit încă abonamentul pe cartutul Aprilie—Iulie, să binevoiască a plăti cât mai curând ceace datorează pentru primirea ziarului nostru.

respect vorbesc despre împărțirea aceasta, care are avantajul că din orice loc vezi bine pe scenă, și apoi prețurile sunt mai scăzute și în fine luxul în haine se reduce la locurile apropiate de scenă.

Dar să privim acum spre scenă, și să ne întrebăm: Cum se predau în Londra piesele lui Shakespeare? Putem ușor să ne imaginăm, că e o mare diferență între actorii francezi și între actorii englezi. Diferința de caracter și de limbă înțeleg că în Paris piesele moderne se joacă vioiu, cu multă nervozitate, iar cele clasice duios, într-o limbă melodiasă, care te farmecă. Limba englezească e cu mult mai seacă, mai rece. Actorii englezi admirabili își predau piesele nordice. Să vezi în Londra pe Mr. Tree, care de altcum se poate considera ca cel mai bun actor din Anglia, în rolul lui Hamlet, prin ce mimică și în ce limbă seacă îi exprimă melancolia și nebunia și apoi să vezi pe Ofelia interpretată de Mrs. Tree, — și vei crede că arta-i singură adevărata concepție de predare alui Hamlet, astfel și-o fi predat și Shakespeare piesele, înainte cu 348 ani, în Londra. Dar un amor fierbinte ca cel din »Romeo and Juliet«, nu poate fi bine imitat de englezi. Nu mi pot închipui ca un actor sau o actriță engleză să fie în stare să reprezinte un amor Aolian.

Dar ce ne-ar părea nouă mai bizar, că reprezentările pieselor lui Shakespeare în multe locuri sunt acompaniate de muzică, ce mult ajută exprimării simțămintelor și la producerea efectului

„Perrat Zsitvay!“ — „Eviva Polónyi!“

Povestea vorbeii spune, că zadarnic se spală roata morii, — ea tot neagră rămâne. De câte ori nu i s'a aplicat fostului ministru de justiție o baie de curățire — și el tot negru a răsărit în viața publică. Nici apele lacului Siloam nu l mai pot spăia de murdăria, ce s'a degajat asupra lui din atmosfera de corupție a capitalei. Zadarnic se eșofează discipolii lui, zadarnică și de compătimit e scenăria aranjată Joi în cameră și pe culoarele camerei.

Polónyi, ori-care ar fi sfârșitul monstruosului său proces, n'o să apară radios, împrejmuit de aureola martirajului politic. Apusul lui Polónyi va arunca o lumină bolnavă asupra celui mai influent partid în țară, căci Polónyi a fost pe vremea »luptei naționale« idealul partidului independent, i-a fost sfetnicul cel mai isteț, a exerciat asupra lor un adevărat patrimoniu spiritual. Sub auspiciile lui și-au destins aripile Pozsgai, Muzsa, Markos — și alți lilieci. Frumoasă ortăcie!

La ce să se sinchisească de învinuirile de șantagiu, mituire? Salvarea lui Polónyi e și a reputațiunii partidului, — să nu mai vorbim de afinitatea lor morală... Deci »Eviva Polónyi!«

Într'o societate sănătoasă ar fi ajuns un picur din smoala în care se sbate Polónyi — pentruca să fie surghiunit de pe arena luptelor politice.

La ei i-se vor cânta osanale poate. — O societate demnă de creatura sa! Oamenii cari mai au însă sfiala castității moralității publice — înțeleg din aclamațiile de Joi, că cauza lui Polónyi este pierdută.

Mai cu dinadins se învederează deruta lor morală din expectorațiile la adresa lui Zsitvay. Cine e Leo Zsitvay? »Un criminalist de renume european«. Așa spuneau ei pe vremea când acest om sfruntând în chip revoltător principiul de independență

judecătorească și-a câștigat »merite« prin prigonirea fără seamă a socialiștilor.

Iar când socialiștii l-au timbrat după vrednicie, debutanții scenăriei decorative de Joi au asmuțat căpăii justiției, au trimis o potaie de procurori asupra lor. Și Zsitvay nu i-a desavuat. De numele lui se leagă un șir de osânde nedrepte și proceduri de parțialitate.

Azi e însă Polónyi în joc. Pentru salvarea lui, Zsitvay, nu e jertfă prea mare. Deci »pereat Zsitvay!« cel parțial, care împiedecă apărarea lui Polónyi, care nu-i dă prilej să își întrebuințeze rabulistica proverbială.

Martii Ugron cel cu bun chip, bărbatul *integer vitae, scelerisque purus* va interpela pe ministrul Günther și va cere reglementarea, eventual pensionarea lui Zsitvay. Pressa secondează. »Zsitvay terorizează pe Polónyi, e brusc și sarcastic cu el, iar față de ceilalți e îngăluitor și prevenitor«. Se scriu articole de fond, se cheltuește multă energie de nervi, căci astfel înțeleg ei să înstruneze opinia publică. »Zsitvay e rușinea iudicaturei europenești, un jude țaran, bătăran«. Așa strigă, țipă, se bălăbănește pe coloanele ziarului »Magyar Nemzet« — Ugron, afinul moral al lui Polónyi. — Din toată farsa asta comică noi vedem cu resemnare, că întreg organismul societății maghiare e atins de ftisia celei mai negre imoralități.

Figurile cari joacă azi rol sunt tot atâtea creaturi hibride ale unui mediu bolnav, corupt: Dar nu e departe vremea când lumea asta ce se îmbată de orgiile minciunii se va prăbuși înghițită de mocirla sa proprie.

Ne întrebăm așa într'o curiozitate, că oare ce atitudine ar fi dovedit frații noștri maghiari în cazul alternativei, să stea azi în fața curții cu jurați un factor politic al nostru, învinuit chiar cu unul singur din păcatele scârboase, cari apasă grămadă asupra lui Polónyi?

estetic. Concepțiunea aceasta o aflăm de altcum și în Paris. Nici nu știu ce va mai admirabil și mai înălțător decât o tragedie grea ca în »Odeon« ori în »Comedie française« cu acompaniament de muzică, cu harfă și cu flueră... Păcat însă că englezul n'are mult simț pentru muzică, astfel că acompaniamentul de multe ori are note stridente. Greșeala aceasta se observă mai cu seamă în »Lyceum theatre«, unde pentru producerea efectului, se folosesc și de grosolanități.

Sceneria apoi, e cu totul perfectă. Scenele multe din Shakespeare, sunt toate executate, și totuși antractele nu le simțesti de loc. La finea unei scene începe muzica, pentru un moment se face întunec fără să cadă cortina, și nu numeri cinci și scena s'a schimbat cu totul. Ar fi foarte instructiv pentru teatrele dela noi a ști, că aici toate lampetele se sting în decursul acielor.

Mai avem să vorbim ceva și despre publicul din teatru. Și mai bine, dacă nu vom lua pe cel din »His Magest« fiind publicul acolo mai mult continental, ci pe cel din »Lyceum«, unde întâlnim ascultători cu totul englezi. — Când vezi poporul acesta, pentru care se reprezintă piesele, înțelegi tehnica lui Shakespeare în compunerea pieselor. Shakespeare ca actor și-a cunoscut poporul, și nici nu putea altcum, decât să-și impace auditorimea cam brută cu o seamă de tablouri scurte și cu niște hazuri, cu cari în alte împrejurări... poate nu s'ar fi încurcat în tragedii. — Actorii introduc încă și poziții co-

mice cari nici nu-s în Shakespeare. Astfel și în dramele cele mai serioase i-se dă publicului englez ocaziunea să ridă cu hohot. Aici păzitorii de pe galerii, au și rolul acela, ca să îndrume la ordine pe câte un individ, care-și uită de datorlia tăcerii și din dimensiunea lui a 4-a să amestecă în piesă. — Duelurile sunt executate cu meșteșug, se vede că Anglia e țara sportului, și în urma combaterii auzi și aplauze, — cași când ai fi în circ.

Când văz publicul acesta, îmi vine să înțeleg că Shakespeare între ce împrejurări și-a scris piesele și care i-a fost mediul unde le-a predat. Dar nu înțeleg cum tocmai din poporul acesta atât de rece atât de real și atât de prozic, s'a născut cel mai mare poet al lumii.

H A Z.

Protopopul în calitate de inspector școlar asistând într'o școală populară la prelecțiunea de limba română întreabă pe un elev:

— Ști-mi ai spune, fiule, un substantiv.

— Mă rog — *crastavete*.

— Bravo țle — îl laudă protopopul și adresându-se către vecinul băiatului: »Spune și tu unul, dragul meu!«

Băiatul după o scurtă bătaie de cap:

— Mă rog — *alt crastavete*.

Dacă târguiți din articolele anunțate în ziarul nostru, vă rugăm ca la comandă să amintiți unde ați cetit aceste anunțuri.

trela zi de Paști) prin preoții Al. Nica din Almaș, Ilie Ica din Bodești, Victor Faur din Cil și învățătorii Ioan Iancin și N. Botici din Almaș, N. Boscai din Bodești și Petru Moțocan din Cil, fiind de față și un foarte număr public atât din loc cât și din jur.

Răposatul în Domnul a trăit 72 de ani. Il deplâng: Elena și Cornel fiică și ginere, Ioan și Elena fiu și noră, George, Teodor și Ioan nepoti.

Fi-ei fărăna ușoară și memoria binecuvântată.

— **Vulcanul Aetna în fierbere.** Din Catania se telegrafează că vulcanul Aetna e în fierbere. Din craterul lui izbucnesc nouri teribili de fum și cenușă amestecată cu lavă. Apoi se aud detonăturile pe sub pământ. Locuitorii din jur sunt cuprinși de frică mare. Cenușa cauzează mari pagube pe câmpuri. Bubuiturile se aud la depărtare de mai mulți kilometri. La 10 ore și 20 minute s'a auzit la eraterul principal o detonătură puternică, care a fost însoțită de o erupție mare. După 10 minute s'a repetat erupția cu vehemență și mai mare. Observatorul din Actna raportează următoarele:

În anul 1852 s'au format trei guri în jurul craterului. Prin acestea se întâmplă erupția. Din deschizătura de sus izbucnește fum, din cele mai inferioare lavă.

După o știre mai nouă vulcanul Aetna a erupt alături lângă Monte Cetenari. Mai întâi a căzut cenușă, apoi au izbucnit teribile straturi de lavă, cari s'au împărțit în 2 șiroale unul spre apus altul spre răsărit. Lava se împrăști foarte încet. După apusul soarelui s'a auzit o bubuitură puternică însoțită de straturi dese și întrucat de fum, cari au erupt din crater.

Din Roma se anunță, că și Vesuviul începe să fiarbă, se aud și în jurul lui duruituri pe sub pământ și se crede că și Vesuviul va erupți în curând.

— **O petiție de 300 kg.** Un proiect de lege — licensing bill — înzând să micșoreze numărul debitelor de beuturi, interesează în momentul de față, în cel mai înalt grad, populația engleză. În toate părțile, la Londra, se văd alifiate protestări adresate lucrătorilor indeosebi.

Toate acestea plângerii împotriva proiectului de lege au fost auzite, și lordul Robert Cecil va prezenta încurând o petiție formidabilă contra lui «licensing bill», care va cuprinde numai 516.800 semnături.

Toți aderenții sunt uniți ca niște frați într-o aceeași ideie politică de bere și whisky.

Petiția are 6 mile și jum. lungime, adică 10 km. Pentru a o parcurge ar trebui 6 minute unui automobil de curse și greutatea ei este de 300 kilograme.

— **Spre orientarea on. public român.** Avem onoare a face cunoscut onoratului public român din Arad și jur, că din nou am angajat de ajutor în prăvălia noastră de manufactură pe bravul român domnul *Petru Bârsan*, care a servit la mai multe firme mari, așa că onoratul public român va fi servit cu toată atențiunea. O facem aceasta în buna speranță, că onoratul public român va binevoli a ne onora cu numeroase comande atât în scris cât și în personal. Stând gata spre servirea suntem al onoratului public român mari stimătorii Frații Lengyel, vis-à-vis cu hotelul Pannonia, Andrassy 15.

Totodată și din partea mea rog onoratul public român să binevoiască a mă sprijini și a mă onora cu comande numeroase fiind încredințat din partea firmei a da și în credit personal cunoscuților mușterilor mei.

Rugând sprijinul onoratului public sunt cu toată stîmă: *Petru Bârsan*, comerciant la firma *Frații Lengyel Andrassy-tér 15*. Vis-à-vis cu Hotelul Pannonia.

— **Matzky Károly**, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Concert, petreceri.

Tinerimea plugarilor din Uzdin Ozora aranjază în favorul corului bisericesc în 23 Aprilie (6 Mai) în ziua de sf. George, concert împreună cu dans în ospătăria lui Jiva Tockin din loc. Inceputul la 7 ore seara. Comitetul aranjator.

Ultime informațiuni.

Procesul Polányi—Lengyel.

— Prin telefon. —

Joi s'a început tirada mare a vorbirilor de acuză și plidoar. Fazele se desfășură cu iuță spre sfârșit. Procurorul Balás a vorbit 4 ore întregi.

Eri, Vineri, și-a ținut Polányi apărarea. A vorbit 5 ore, cu argumentele rabulistici sale răsufiate. Se sbate ca'n gura șarpelui. — Zadaratic. Demonstrațiile kossuthiștilor n'au folosit nimic. Președintele Zsitvay nu se lasă influențat.

Polányi cere ascultarea lui Wekerle. Spune că Lengyel are agenți plătiți.

Lengyel întreprinde aprins:

»E minciună! Infamie!»

Pentru cuvintele acestea e condamnat la 60 cor. amendă. A apelat. Ședința a durat până la orele 10 seară, când la protestul juraților obosiți, s'a încheiat. Zsitvay a zis, că el e gata să stea și până dimineața.

Azi, Sâmbătă, Vázsonyi a ținut o replică de 4 ore.

Jurații se plâng că sunt insultați de kossuthiști prezenți la pertractare. În special Gál Gáosztón n'are astâmpăr.

Vázsonyi cere ascultarea fiilor fostului primar Halmas — și a lui Sándor Pál.

Pertractarea decurge însoțită de enormul interes al lumii politice.

Economie.

Stârpirea gândacilor de Maiu.

Cu privire la stârpirea gândacilor de Maiu punem în vedere următoarele:

Art. de lege XII din 1894 despre poliția de câmp în §-ul 50 orânduiește, ca în mod corăspunzător să se stârpiască gândacii de Maiu când se ivesc în masse mari. Ceice nu s'ar supune orânduieșilor din §-ul de sus, după §-ul 95 lit. k. al acelei legi, se pedepesc cu sume până la 100 coroane.

În țara noastră, afară de locurile muntoase, se dezvoaltă gândacii de Maiu așa, că la noi se ivesc în masse tot în al 3-lea an și adică în același an, cari se pot împărți cu 3, cum au fost anii 1896, 1899, 1902 și 1905, și cum e și 1908 anul gândacilor de Maiu.

Felul stârpirea gândacilor de Maiu este adunatul și stârpirea lor. Adunatul gândacilor trebuie început îndată după ivirea lor, pentruca să fie stârpiți înainte de ouat.

Dupăce în zile cu soare gândacii zboară cătră sară, adunatul lor e bine să se facă dimineața sau în zile nouroase, pentruca atunci mai ușor se pot scutura de pe pomi. Pe pomi singuratlici sau pe pomi dela marginile plantațiilorlor se grămădesc mai ales gândacii de Maiu.

Drept indemn pentru stârpire e bine ca adu-

nătorii de gândaci să fie plătii, și anume după mulțimea gândacilor adunați, în kilograme sau litre (un kgr. cuprinde cam 1069 gândaci). Pentru curățirea pomilor roditori să se lee zileri, cari însă e bine să fie supraveghiați ca să nu facă stricăciuni. Gândacii se scutura pe pe pomii mici, iar la scuturatul crengilor de pe cei mari se folosesc cârlige. Dacă între adunătorii sunt feciori tineri, aceștia urcându-se pe pom pot scutura fiecare ramură. Scuturatul pomilor să se facă cu putere și numai în intervale scurte (smăcindu-se) ca gândacii să cadă deodată jos, deoarece scuturându-se numai încet, gândacii, cari se țin bine de ramuri, nu cad jos.

Gândacii să se adune în oale de pământ pe dinlăuntru smălțuite și cuprinzând până la jumătate apă. Din oale să se pună în vase mai mari (butoaie, căzi pe jumătate cu apă), sau în saci.

Gândacii de pe pomii de pe lângă drumuri pot fi căcați cu piciorul, iar cei adunați în căzi pot fi opăriți și goliți în gropi, cari apoi se astupă cu pământ, cu var nestins, cu rămășițe de turfă, aceasta pentru curățirea gândacilor morți de mirosul lor. Pentru stârpirea gândacilor de Maiu se mai recomandă și stârpirea prin zileri a larvelor aflătoare în pământ și cari se pot aduna după plug. Larvele încă pot fi folosite sau ca nutre-mânt pentru gălile, sau ca gunoii.

Punem la inima obștei noastre aceste îndrumări folositoare.

Sibiu, 17 Aprilie 1908.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibielului.»

Pant. Lucuta, prez., *Vlc. Tordășlann*, secretar.

Borsa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2. Maiu 1908

ÎNCHEREA la 1 ORĂ :

Orău pe Mai 1908 (100 klg.)	23.08—23.10
Secară pe Oct.	16.88—16.90
Ovău pe Oct.	13.16—13.18
Cucuruz pe Mai 1908	13.04—13.06

ÎNCHEREA la 4 ORE :

Orău pe Mai	23.02—23.04
Secară pe Mai	19.94—19.96
Ovău pe Oct.	13.20—13.22
Cucuruz pe Maiu 1908	13.—13.02

eșul cerealelor după 100 klg. a fost următorul

Orău	
de Tisa — — —	22 K. 65—24 K. 30 III.
Din comitatul Albei — — —	23 > 20—24 > 05 >
De Pesta — — —	22 > 50—24 > 10 >
Bănățenesc — — —	22 > 05—23 > — >
De Bacica — — —	22 > 60—23 > 95 >
Săcară — — —	19 > 70—19 > 90 >
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	13 > 30—13 > 60 >
> de cvalitatea II — — —	12 > 90—13 > 20 >
Ovău > > I — — —	15 > 40—15 > 60 >
> > > II — — —	14 > 70—14 > 90 >
Cucuruz vechiu — — —	— > — > — >
> nou — — —	13 > 05—13 > 15 >

Poșta Administrației.

Ioan Bucur, Trembowla. Noi cartea cerută n'avem. Să vă adresați la vre-un librar.

Redactor responsabil provizor Sever Bocu.
Editor proprietar George Nichin.

FRANZ JOSEF
APA PURGATIVA CEA MAI BUNA DIN
APELE PURGATIVE

PARDESIURI pentru dame, fete și copii

precum

BLUZE de toate fasoanele

se vând

cu preț ocazional neobișnuit de mic

IN VEGIN ȚATEA depozitului furnisorului de curte cesar reg. Neumann M.

**APĂ MINERALĂ PHŌNIX
DIN BUZIAS**

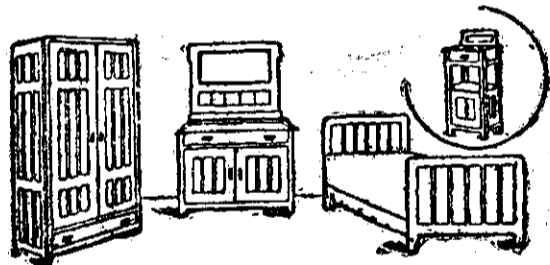
PENTRU BOALE DE RINICHI și BEȘICĂ întrece orice apă
GUST PLĂCUT PUȚIN ACRIU, LIBER de FER, cu acid carbonic.

APĂ DE MASĂ RECORITOARE

RECOMANDATĂ DE MEDICI. RECOMANDATĂ DE MEDICI.

Se poate folosi ca și cură de beut, la boale de rinichi și de beșici, la cataruri învechite de rinichi, contra petrei de beșică și formațiune de nisip, s'a dovedit cu mare efect la organele respirării și la afecțiuni corale. — Prospect se trimite la dorință administrația izvoarelor

Direcțiunea apelor minerale Muschong Buziaș.

Fabrică de mobile.

Cele mai iftin isvor de a procura mobile
e în **TIMIȘIORA.**

Mare magazin cu tot felul de mobile pentru mirese, dormitoare, saloane, cafenele, hoteluri etc., dela cele mai simple până la cele mai elegante.

Primesc tot felul de aranjamente pentru biurouri de cancelarii și bolte, pregătirea meselor de biliard după desemne date sau planuite și desemnate de mine; nu altcum și tot felul de lucruri și mobile pentru edificii cari aparțin branșei măsuritului.

Onoratul public poate fi sigur de lucruri solide și serviciu prompt.

Mobile se dau și pe lângă preț plătit în rate lunare.

In așteptarea comandelor, rămân
cu deosebită stîmă:

FORMAYER ALBERT

fabricant de mobile in

Temesvár
Gyárvaros, 3 király-u. 6.

Oravicza
Fő-utca.

Árverési hirdetés.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1908. évi 2743 számú végzése következtében Dr. Márta Sándor lippai, ügyvéd által képviselt „Mureșanul“ takar. és hit. intézet javára Argyelán Jován és társa ellen 146 K. s. jár. 1908. évi február hó 29-én fogantositott kielégítés végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 1427 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Argyelán Jován és nejével: sertések és egyéb ing.

Berár Todor házánál: 2 ló és egyéb ing. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a M.-Radnai kir. járásbírósig 1908-ik évi V. 154/2. számú végzése folytán 146 kor. tökekövetelés, ennek 1907 évi Okt. hó 16 napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 68 kor. 90 fillérben bírósággal már megállapított, költségek erejéig, Argyelán Jován és neje Berár Todor, Paulisi lakásukon leendő megtartására

1908. évi május hó 7-ik napjának délelőtti 11 órája

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt M.-Radna 1908. évi Aprilis hó 24 napján.

Smikál János,
kir. jbir. végrehajtó.

Se caută teolog greco-oriental

neînsurat, pentru o parohie foarte bună de clasa I, ce e a se ocupa în grabă. Numai candidați foarte serioși își vor adresa ofertele la Administrația »Tribunei« pentru »Honestas«.

Fondat la anul 1892.

KAULICH ETEL

BUDAPEST
numai IV.,
Szervita-tér
5, félem.

demulțorii decorat, cel mai vechi și mai plăcut

atelier
de
corsete

in care se confecționează corsete reform nevătmător sănătății, în față drept, stomacul îl lasă liber, toașa și susținătoare de piept, strîngătoare de foale și de solduri, susținătoare de spate, precum și corsete ortopedice după moda recentă și solidă pe lângă prețurile

moderate. — Cataloguri ilustrate și îndrumare pentru luarea măsurii așa în loc ac și în provincie se trimit gratuit cu porto franco.

Sa fondat in anul 1868.

JOAN BALINT următorul lui SILBERMANN J.

comerciant și măiestru de căciuli, precum și
institut de plissé în

Temesvár-Gyárvaros

Andrássy-ut nr. 7, lângă frații Deutsch.

Recomandă magazinul său abundant ajustat cu tot felul de fabricante proprii de piei perziane, piei veritabile de Ardeal negre și festite, piei de lipsca, căciuli pregătite din pânură Kriemer.

Mare magazin in tot felul de modă nouă de pălării pentru bărbați și copii, mai departe am piei veritabile din țară și străinătate, precum perziane KRIEMER, fărbită de Lipsca, precum și de miel alb.

In institutul meu de plissé se primest tot felul de haine pentru plissé, din loc și provincie.

— Prețuri moderate, serviciu prompt! —
desfacere în mic și mare. — Comandele din provincie se execută prompt și repede.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela comerciantul

Radovan Popovits, în Ujvidék,

CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchirile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

tot așa vând materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

cel mai mare galoniar de mobile și podobe femelești din țară.

Özv. Barcza Györgyné

prăvălie de tapeturi pentru mobile și căruțe

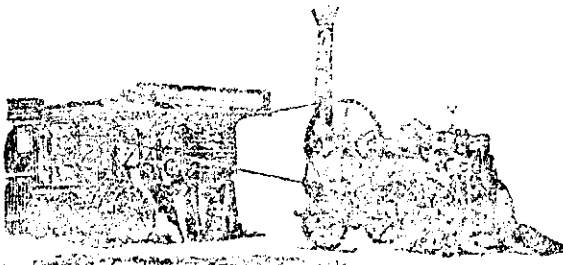
SZEGED.

Fabrică de fireturi de mobile, galoane,

crepuri, crețuri, fireturi de perdele și draperii, ciucuri, tivituri de covoare, nasturi de plapomă, rose, rețele de pat, galoane și ciucuri pentru care funebre.

Să sprijinim industria națională!

Serviciu repede, prompt și ieftin!

Provisiuni de mașini cu vapor

LOCOMOBILE

făcător de jirezi de paie

în formă întrebuintată și cu dregere

te pot căpăta pe lângă condiții de plătare foarte favorabilă la firma

SEIFRIED HUGÓ

BUDAPEST, V., str. Katona József 17.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă

Kötögép vállalat, Szeged,

strada Iskola nr. 18.

Toți aceia

cari vor să aibă o

bicicletă

cu picioare trainice de mână sau cu motor să se adreseze cu încredere la

Gartner Samu

mare fabricant de mașini de cusut și biciclete

Arad, strada Weitzer János,

(Palatul Minorităților).

unde se află biciclete de toate felurile cu prețul cel mai moderat. Reparațiunile se fac punctual. — Mașini de cusut se află în magazin permanent. Condițiuni favorabile pentru plată în rate.

Înștiințare.

Am onoare a aduce la cunoștința on public și on. clientele, că m'am întors din capitală unde am urmat la tehnologia de stat cursul de pantofar,

însușindu-mi multă praxă, voi conduce și mai departe societatea noastră. — Solicitând părtinirea și mai departe a on. public și on. clienți, pentru ca să am ocazie de a dovedi despre praxa ce mi am câștigat. Rămân cu distinsă stimă:

Iustin Olar

măiestru specialist cu diplomă și conducătorul pantofarilor din Arad.

Kemény Mihály, Szeged

Colțul străzilor Iskola și Oroszlány, fabrică de mănuși și bandage pentru vătămături.

Specialist în bandage pentru vătămături ciorapi de elastic, bandage pentru abdomen, după sistemul cel mai modern și după măsură.

Mare depozit în obiecte diferite de gumă, franțuzești și englezești. - Cordon Diana, indispensabil pentru dame.

Comandele din provincie se indeplinesc punctual și repede - pe lângă prețuri moderate.

Jgaz Sándor

ciasornicar și giuvaergiu

ARAD, Piața Libertății

lângă edificiul teatrului vechiu.

Aur și argint călcat cumpără pentru prețul cel mai mare de zi, ori schimbă pentru alte obiecte de aur și argint.

În atențiunea medicilor și a barbierilor.

În primul atelier din Ardeal de ascuțit cu putere electrică, se ascuț și se melirează cu prețuri moderate tot felul de instrumente medicale și de barbier. Instrumentele trimise pe postă se ascuț în 24 de ore.

Solicităm încrederea binevoitoare rămân cu stimă:

Exner Sándor

NAGY-SZEBEN. promenada Bretter.

Primul salon de corsete în Sibiu

Premiat.

Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante după măsură.

Deposit bine asortat

În 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fason particular

totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky.

Bretterpromenado Palais Habermann.

Fason bun.

Prețuri reale.

Czernoczky Mihály

magazin de ghete.

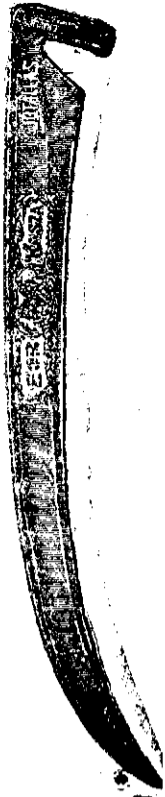
pentru dame și bărbați.

ARAD, Kossuth utca 67.

Fabricație proprie.

Prețuri ieftine.

Ghete de șevro pentru domni	12-40 cor.
» » box	11-60 »
» » șevro cu bumbi p. dame	10-90 »
» » cu șirete pentru dame	9-60 »
» » box cu șirete p. dame	8-30 »
» » pe de vițel p. dame	7-60 »
Jumătăți de șevro brun	9-00 »
Jumătăți de șevro	7-60 »
Jumătăți de căprioară	6-40 »
Ghete tari de muncitori dela	7- cor.
Ghete de copii dela	3- cor.

Prăvălie de export „Mercur“

Cea mai bună și mai tare coasă din lume e totuși celebra

Coasa „TRANSVAL“

și numai aceea e veritabilă pe care e marca celor trei conducători ai Burilor.

Să nu neglijeze nimeni dar să o comande această coasă dela singurul neguțator

Grauer Mihály

Mercur Kivittel Áruház — Kőbánya
Űhegy utca 9 sz.

Prețurile acestor coase celebre sunt:

De 8 pumni . . .	1 fl. 15 cr.
De 8 1/2 " . . .	1 " 40 "
De 11 " . . .	1 " 60 "
De 12 " . . .	1 " 80 "

După fiecare 10 bucăți se dă una rabat la 20, de bucăți 2 coase gratuit și două tablouri frumoase de rășboi, deja la 5 bucăți plătesc eu porto.

Mijlocul cel mai bun de înfrumusețare din lume!

CREMA de față REGINA

care pentru însușirea neîntrecută de înfrumusețare la expoziția din 1900 Paris a fost premiată.

CREMA REGINA curată în timpul cel mai scurt față de orice catifelată. UN BORCAN 1 coroană 40 fileri.

PUDRA REGINA se recomandă ca cea mai bună dintre pudrele până acum cunoscută. Se vinde în culoare albă, roză și cremă. O ȘCATULĂ 1 coroană 40 fileri,

SAPONUL CREMA REGINA e saponul cel mai de toaletă pentru înfrumusețarea feței. O BUCATĂ 70 fileri.

De vândut în laboratorul chemical al lui
Temesváry József
.. apotecar ..

Szeged. Petöfi Sugár-ut
și la Török József, apotecar, Budapest, Király-u.

Szeszák S. és Fia

fabrică de trăsuri aranjate cu electricitate

Kolozsvár, Malom-u. 12.

Mare magazin de trăsuri, care îndeștește
— ori ce pretenții; atelier de reparare. —

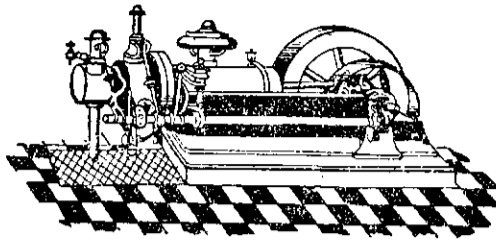
Fabrică de calese asortată cu toate mașinile moderne tehnice.

În Cluj și jur e unica fabrică, în care se pregătește fiecare parte a trăsorii: fabricăm roate, facem lucruri de fierar, pielar și de lustruit sub conducerea mea personală, cu prețurile cele mai moderate. — Tinta noastră principală e: lucrare bună și solidă, dar ieftină. — Serviciu prompt. — Răspundem imediat comenzilor din provincie. — Recomandăm diversele părți de trăsuri, cari se vând; așa numitele „mănuitoare de noroi” cu șezutul înemis bine
Fondat în 1870. — Prețuri foarte g. auz.

Nediscutabil
cel mai bun motor de ulei brut în lumea întreagă

e patentat
Motor de ulei brut „PLEWA“

În Ungaria se folosește cu succes în nenumărate mori. Cheiulala punerii în mișcare pe oră cam 1—2 fileri putere de un cal.

Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțumită.

Motoare de benzin și gaz de pompat
locomobile de benzin și instrumente de îmblățit în toate mărimile și calitatea cea mai bună expediază pe lângă garanție.

DÉNES B. Budapesta.

Cancelarea și magazinul: V., Lipot-körut 15. sz.
Catalog de preț și de buget gratuit.

Cine dorește ghete

= frumoase și trainice să se adreseze lui =

Bolezni Antal

pantofar de dame și domn. (Arad, Salac-utca No. 2.) unde se face tot felul de ghete și pentru cel mai gingaș picior.

Comandele din provincie se săvârșete prompt.

Cine dorește călătorie de
plăcere ieftină, bună și
iute în

6 zile la America

(Statele unite, Canada și
Argentina) acela să ceară
îndrumări românești dela

Falk și Comp

(secția românească.)

Hamburg,

Strada Rarboisen. 30.

NOXIN

cea mai
bună cremă
de ghete

cu cheia
patentată

Se poate căpăia în toate prăvăliile mai bune

The „Noxin“ Co.

Londra:

E. C. 57 Chiswell
Street.

Paris:

125 Rue Montmartre

Viena: XVIII/1

Willy Weingärtner

Semper Strasse 13

Telefon 22149.

Budapesta:

Brüder Hochinger

Cel mai bun nutremânt pentru
câni este și va rămânea renumitul

„Fattinger's Hunde kuchen“

(Măncarea de câni a lui Fattinger)
care dintre toate mâncările pentru
câni e cea mai hrănitoare.

* 50 klg. 23 coroane 5 klg. porto.
* franco cu 3.20 coroane. *

Fattinger's Puppy Bisquit
* pentru câni tineri. *

* 50 klg. 26 coroane 5 klg. porto.
* franco cu 3.50 coroane. *

Prospecte gratis și franco.

Fattinger's Patent-Hundekuchen

și Geflügelfutter (nutreț pentru păsări).

Fabrik Wiener-Neustadt.

— Peste 250 de prețuri —

Nutremântul de animale a lui Fattinger e controlat de veterinar.

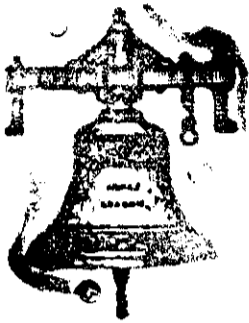
Frideric Hönig

Turnătorie, fabrică de clopote și metal,
arangeată pe motor de vapor.

Arad, strada Kákoczi Nr. 11-23.

S'a fondat la 1840.

Premiat la 1890 cu cea mai mare
medalie de stat.

Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plată — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, care au avantajul că față cu orice alte clopote, la turnarea unui și aceluiași clopot tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20—30% al greutatea metalului.

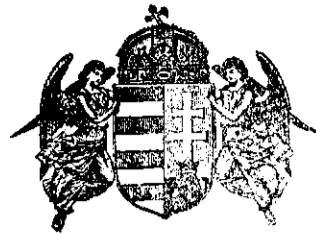
Recomandă tot-odată clopote de fer ce se pot învîrți și postamentele de fer, prin a căror întrebuințare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără ca să se clătine turnul.

Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se poate învîrți, cum și turnarea din nou a clopotelor vechi, sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o suprasolvire nelosemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimit gratis.

Premiat cu medalia cea mare la exp. milenară din Bpesta în 1896.

TURNĂTORIA
DE CLOPOTE

Fabrica de
scaune de fer
pentru clo-
pote -- alui

ANTONIU NOVOTNY

TIMIȘOARA-FABRIC

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase, pe garanție de mai mulți ani provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

CLOPOTELE GĂURITE

de dñsul inventate, și premiate în mai multe rânduri, care sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 klg. este egal în ton cu un clopot de 461 klg. patentat după sistemul vechiu.

Se mai recomandă apoi pentru facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător — pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut ca și spre turnarea de toace de metal. — Preț-ouranturi ilustrate gratis.

Prăvălie nouă.

WEISZ și BENJÁMIN

ARAD, Andrásy tér Nrul 22.

(Lângă farmacia Hajos).

Recomandăm magazinul nostru asortat din nou așa d. e.

Lucrări de mână și tot felul de articole ce se țin de aceasta branșă,

mănuși de dame, dantele, panglici, haine de copii și trouseau pentru bébé, mare asortiment.

Serviciu atent.

Prețuri eftine.

Telefon în loc și provincie 635.

Ioan Radac

librar

Stefan Radonici

croitor.

Pregătitori de
obiecte necesare
la biserici în
Chichinda mare.

Pregătește

reverenzi

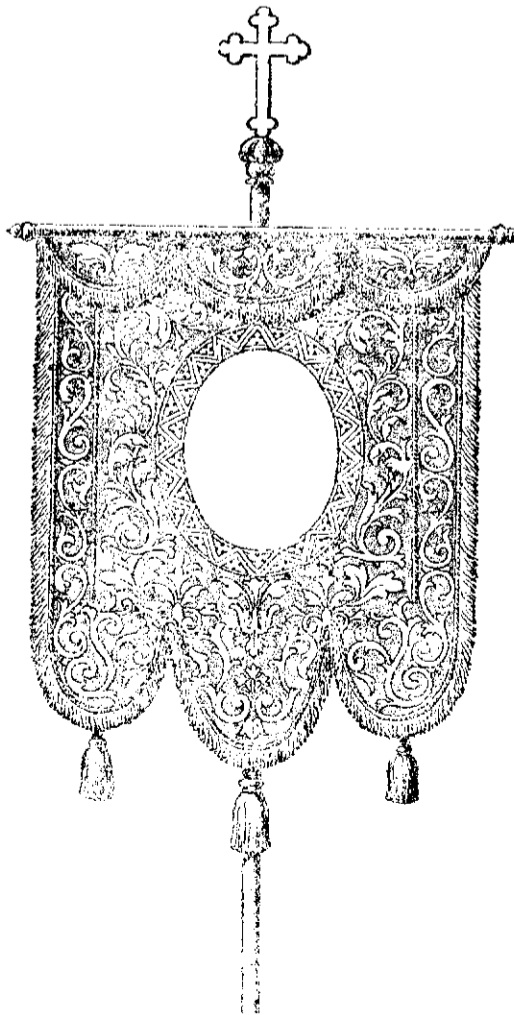
și alte haine tre-
buincioase la de-
curgerea serviciu-
lui divin pentru
preoți, dia-
coni și copii,
cari poartă lumină-
rile, precum și
prapore.

Correspondențele
și banii sunt a se
trimite la adresa:

Radák János

Nagykikinda.

Nr. telefonului 84.

FRAȚII BURZA

ARAD, Boros-Béni tér.

recomandă depositul lor cel bogat, prăgini de fer, plăci de fer, osii de fer, instrumente de fer, sobe de fer turnat, mașini de gătit, sârme și cuie de sârmă, lanțuri, săpi, arșeu, furci de oțel și tot felul de vase de bucătărie de fer
o ——— turnat și smălțuite. ——— o

Mare depozit de stropitoare sistem „Wermorel“.

- - Mare depozit de revolvere - -
cu repetiție, arme și recvizite de
o o o împușcat. o o o

— Deposit de mașini agricole. —

asa d. e. pluguri de oțel sistem Sack, mașini de sămănaș, grape, tăietoare de pae și napi, cântare. Mare magazin.

Cea mai bună calitate în plăci de catran (păcură), și asfalt pentru acoperit casele.

Comandele din provincie se îndeplinesc punctual.

Telefon Nr. 604.

Telefon Nr. 604.

Firmă românească.

Cele mai fine parfumuri petru stropit la Paști.

Tot felul de mirosuri și prețuri: ———
25 fileri, 50 fileri, 1 cor., 2 cor. și 3 cor.

Parfumuri de lux,
potrivite pentru cadouri de Paști
dela 4—20 cor.

— Parfumurile cele mai moderne. —

Parfuri cu măsura:

1 deka 50 fileri și 1 cor. ———

Parfum serai! Noutate! Parfum serai!
Miros durabil, plăcut și modern.

!!! Viorele de Andalusia !!!

Parfum veritabil de viorele! Parfum veritabil de viorele!
1 deka 2 coroane.

Se găsește numai la farmacia:

ROZSNYAI MÁTYÁS

— ARAD, Piața libertății. —

Adac la cunoștința m. on. public românesc, că în
strada Deák Ferencz, nr. 7,
lângă prăvălia-băcănie Berger și orologerul Valenta,

am deschis un **atelier de spălat și călcat**

după toate recerșințele moderne și sub titlul: de cocostărc.

Scopul meu principal e să câștig printr'o muncă onestă și serviciu curat și pe mai departe sprijinul on. meu public. În urma petrecerii mele de timp mai îndelungat în străinătate sunt în plăcuta poziție de a da tot ce e mai bun în bresla mea. — Rufele de spălat le pot transporta la mine dela casa respectivului.

Comandele din provincie se fac repede și punctual. On sprijin cere: **Özv. Steinbrecher Jánosné** proprietar de atelier de curățit.

O păpușă pentru probă numai 5 cor. 50 fileri.

Pregătit cu pânză 9 coroane.

Se află la pregătorul de păpuși de probă

VAJDA SAMU

BUDAPEST, Károly-körút 11. sz.

Mare institut de reparat de păpuși de jucărie.

Preț-curent gratis! Reparare de păpuși!

— Vânzare en gros și en detail. —

Prețuri moderate!

HOTELUL CEL MAI SPLENDID ARANJAT, RESTAURANT, CAFENEA. — În centrul orașului.

Központi Szálloda — Hotel Central

Telefon 391.

ARAD

Telefon 391.

LOCUL DE STAT A TRANVAIULUI.

Încalzire electrică, telefon, băi, cafenea, grădină, mâncări franceze și ungarești.

Comandele pentru prânzuri sau cercuri familiare, sau pentru nunți se fac în modul cel mai prompt; afară de aceia seleturi acomodate pentru diferite societăți sunt la dispoziție în toată vremea.

SALA DE BAL.

Cele mai escelente vinuri de podgorie, Rajna și Bordeaux. — Tot felul de șampanie din țară și străinătate.

Sprijinul on. public îl cere cu toată stima

Rónai János, hotelier.

Serviciu escelent!

HAINE PREOȚEȘTI.

Am onoare a aduce la cunoștința on. preoți, că mi-au sosit

stofele negre de primăvară

și vară și le păstrez în magazin în mare asortiment. — Mă voiu sili ca și până acum să câștig încrederea și mulțumirea on. mei clienți.

Pentru comandele din provincie e de ajuns să se trimită o revereandă de model sau o haină; la dorință însă

mă duc pe cheltuiala proprie până la fața locului.

Primesc confecționarea și repararea odăjdiilor bisericesti, cu prețuri moderate. Prăvălia: Lângă casina națională, casa Balog György. Szabadka. Vesselényi ut.

Hadnagy István, croitor de haine civile și preoțești.